

עלה יעקב אל ראש הסולם

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויחם מאבני המקום וישם מראשיתו וישכב במקום ההוא: ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו: והנה ה' נצב עליו ויאמר אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך: והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה ובלזרעך: והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך: (בראשית כח יט-ו).

ויקרא רבה כט ב – נתיירא יעקב ולא עלה

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה ... והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו" - ר' ברכיה ור' חלבו בשם ר' שמעון בן מנסיא משום ר' מאיר: הראהו שרה של בבל עולה ויורד, ושל מדי עולה ויורד, ושל יוון עולה ויורד, ושל אדום עולה ויורד. אמר לפניו: ריבון העולמים כשם שיש לאלו ירידה כך יש לי ירידה? אמר לו הקב"ה: "אל תחת" - עלה, שאתה עולה ואין אתה יורד. ואעפ"כ נתיירא ולא עלה. ... ר' מאיר היה דורש: "בכל זאת חטאו עוד ולא האמינו בנפלאותיו" (תהלים עח לב) - מדבר ביעקב שלא האמין ולא עלה. אמר לו הקב"ה: יעקב, אילו האמנתה ועליתך שוב לא היית יורד. עכשיו שלא האמנתה ולא עלית, הרי בניך נאחזים באומות ומסתבכים במלכויות. ממלכות למלכות, מבבל למדי וממדי ליוון ומיוון לאדום. אמר לפניו: ריבון העולמים, לעולם? אמר לו הקב"ה: "אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ... ושב יעקב ושאנן ואין מחריד" (ירמיה ל י).

הלא ישראל? הא שמוך
הן שרת עם אל וכלת לך
אם רק תרצה, יעקב,
אם רק תרצה, עלה תעלה - עלה תעלה

אני פאן למטה, רבונן של עולם
אינני מלאך, אני בן אדם
רגל שלישיית של הכסא
הלאי ואזקה
אני במניסה מבקש מחסה
מאב פגוע ואח שונא
אליך תפלה אני נושא
בצל כנפיך אשקט ואחסה.
די לי בכך רבונן של עולם
שאתה נצב על ראש הסלם
ואני למטה רק בן אדם
אני עם מלאכים עוד אתגושש
מנגיעתם בירכי, עד אתאושש
מנך הברוכה רק זאת אבקש
בגד את גופי לכסות
ולחם את נפשי לסעד
קורת גג ומשפחה אוהבת

עלה יעקב, עלה לראש הסלם
השקף מלמעלה על כל העולם
אל תחת יעקב,
אל תירא מהמלאכים
אתה הרי נבראת
בצלם אלהים
נפחתי באפך נשמת חיים
אל תירא מפחים וחתחתים
אחזי שלב אחר שלב
בקורות הסלם
נקט דור אחר דור
בקורות העולם
שא תקנה ואור
בגאון ובראש מורם
עלה יעקב, בי בטחונך
פאן למעלה האיקונן שלך
על כסא הכבוד
בנדי חקוקה
הוד מלכות ישראל
בזרועי חתומה
הסלם הוא סמל, יעקב
סמל לכוחך, לעז ריחך

וְשִׁיבָה בְּשָׁלוֹם לְאַרְץ מוֹלָדֹת
הִחַיֵּנִי וְחַיֵּקִנִי לְעֵת הַזֹּאת
אֲמַצְנִי וְסַעֲדֵנִי אֱלֹהֵי הַרְוּחוֹת
וַיִּמְרָאשׁ הַסֵּלָם
רַק אֶתָּה שֵׁם

רְאֵה סִבָּל כָּל הַדּוֹרוֹת
הִבֵּט צֶעַר עַל מַלְכוּיּוֹת
פָּדָה בְּנֵי שְׁחָפְצִים לְחַיּוֹת
הִשָּׁב תְּשִׁיבֵם אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת
לֹא עוֹד מְנוּסָה, לֹא עוֹד גְּלוּיּוֹת

מחלקי המים